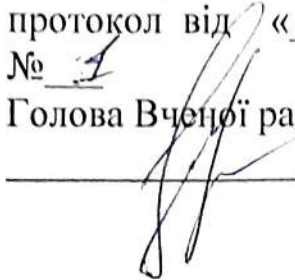

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економічної безпеки та митної справи
Кафедра митної справи та товарознавства

Затверджено
Вченою радою ННІ ЕБ та МС
протокол від «19» 01 2022
№ 1
Голова Вченої ради Інституту

_____ В.Біла

**Методичні рекомендації
до проведення самостійних робіт**
з навчальної дисципліни «Інститут авторизованого економічного оператора»
для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
денної та заочної форм навчання
Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність 073 «Менеджмент»
ОПП «Менеджмент митної справи»
Статус дисципліни: вибіркова

Методичні рекомендації складені на основі робочої програми навчальної дисципліни «Інститут авторизованого економічного оператора», затвердженої Науково-методичною радою УДФСУ «16» вересня 2021 р. (протокол №7).

Укладач:

Т.В. Микитенко, к.е.н., доцент кафедри митної справи та товарознавства

Рецензенти:

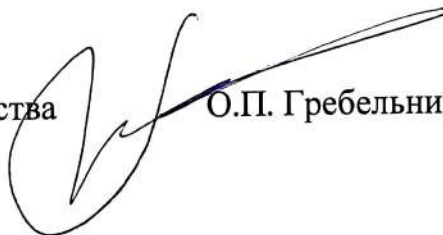
О.Є. Сушкова, к.е.н., доцент кафедри митної та товарознавства справи

Н.О. Ружинська, к.е.н., доцент кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри митної справи та товарознавства, протокол від 22 грудня 2021 р. № 3

В.о. завідувача кафедри
митної справи та товарознавства

О.П. Гребельник, професор, д.е.н.

Рецензія

**на Методичні рекомендації до проведення самостійних робіт з навчальної дисципліни «Інститут авторизованого економічного оператора» для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня денної та заочної форм навчання Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність 073 «Менеджмент» ОПП «Менеджмент митної справи»**

Серед низки спеціальних дисциплін, які формують майбутнього митника, на особливу увагу заслуговує курс «Інститут авторизованого економічного оператора», який призначено для оволодіння студентами професійними знаннями з питань господарських, економічних, правових, фінансових відносин у сфері економічної діяльності між підприємствами України – суб'єктами ЗЕД та іноземними фірмами як на території України, так і за її межами та вміння застосувати набуті теоретичні знання у своїй подальшій професійній діяльності. Тому рецензовані методичні вказівки для проведення самостійних робіт сприятимуть закріпленню теоретичних і практичних знань, отриманих під час лекцій та семінарських занять.

Методичні рекомендації для самостійних робіт з навчальної дисципліни «Інститут авторизованого економічного оператора» включають: передмову, пояснення та теми навчальної дисципліни, ключові слова та терміни, питання для самоперевірки, тести для поглибленого вивчення курсу та список рекомендованої літератури. Зміст методичних вказівок включає відповідно до робочої програми 8 тем, в яких розкриваються питання організаційно-економічні передумови виникнення інституту авторизованого економічного оператора, міжнародні підходи та рекомендації щодо його функціонування, авторизовані ланцюги постачання товарів в міжнародній торгівлі, митний контроль та митне оформлення товарів, що переміщуються учасниками міжнародних ланцюгів постачання, які мають статус АЕО, процес авторизації учасника міжнародного ланцюга постачання на відповідність статусу АЕО, управління митними ризиками в авторизованих ланцюгах постачання, методи відбору учасників міжнародного ланцюга постачання до участі у програмах митно-ділового партнерства, запровадження концепції АЕО в митну справу України.

В рецензованих методичних рекомендації реалізується принцип послідовного ускладнення матеріалу, логічного переходу від однієї теми до іншої, які відповідають робочій навчальній програмі курсу та ОПП «Менеджмент митної справи».

Набуті практичні навички з курсу «Інститут авторизованого економічного оператора» забезпечують належний рівень професійної підготовки студентів з обраної ними спеціальності.

Методичні рекомендації для виконання самостійних робіт з дисципліни «Інститут авторизованого економічного оператора» відповідають вимогам щодо методичного забезпечення і можуть бути рекомендовані для використання у навчальному процесі для підготовки майбутніх спеціалістів для роботи в митних органах.

Рецензент

Сушкова О.Є, к.е.н., доцент

РЕЦЕНЗІЯ

на методичні рекомендації до проведення самостійних робіт з навчальної дисципліни «Інститут авторизованого економічного оператора» для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня денної та заочної форм навчання Галузь знань 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність 073 «Менеджмент» ОПП «Менеджмент митної справи»

Методичні рекомендації для самостійних робіт з навчальної дисципліни «Інститут авторизованого економічного оператора» складені з метою закріплення теоретичних і практичних знань, отриманих під час лекцій та семінарських занять.

Рецензовані методичні вказівки складені відповідно до робочої програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти Галузь знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» ОПП «Менеджмент митної справи».

Структура методичних рекомендацій включає: передмову, пояснення та теми навчальної дисципліни, ключові слова та терміни, питання для самоперевірки, тести для поглибленого вивчення курсу та список рекомендованої літератури.

Зміст методичних рекомендацій включає відповідно до робочої програми 8 тем, в яких розкриваються організаційно-економічні передумови виникнення інституту авторизованого економічного оператора, міжнародні підходи та рекомендації щодо його функціонування, авторизовані ланцюги постачання товарів в міжнародній торгівлі, митний контроль та митне оформлення товарів, що переміщуються учасниками міжнародних ланцюгів постачання, які мають статус АЕО, процес авторизації учасника міжнародного ланцюга постачання на відповідність статусу АЕО, управління митними ризиками в авторизованих ланцюгах постачання, методи відбору учасників міжнародного ланцюга постачання до участі у програмах митно-ділового партнерства, запровадження концепції АЕО в митну справу України.

Рецензовані рекомендації з дисципліни «Інститут авторизованого економічного оператора» відповідають вимогам щодо методичного забезпечення і можуть бути рекомендовані для використання у навчальному процесі для підготовки майбутніх спеціалістів для роботи в митних органах.

Рецензент

Наталія Ружинська, к.е.н., доцент кафедри податкової політики

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Викладення теоретичних питань навчальної дисципліни	6
2. Методичні матеріали, що дають можливість здобувачам вищої освіти проведення самоконтролю	18
3. Ключові слова і терміни	20
4. Питання для самоперевірки	26
5. Тести для самоконтролю	28
6. Завдання для самостійної роботи	31
7. Рекомендована література	33

ВСТУП

В процесі реформування митної справи в Україні необхідно переймати європейський досвід, що передбачає оптимізацію персоналу, форм митного контролю та взаємодії митниці з суб'єктами господарювання. Саме така оптимізація в багатьох країнах світу успішно реалізована шляхом запровадження інституту авторизованого економічного оператора (АЕО), що робить залучення митниці мінімальним і зазвичай дистанційним, дозволяє використовувати принцип мовчазної згоди, здійснювати перевірку документів після випуску товарів, тобто пост-митний контроль, що значно скорочує потреби нарощувати штат митниці за умов росту товаропотоків.

Навчальна дисципліна «Інститут авторизованого економічного оператора» вивчає методологічні та теоретичні підходи, прикладні розробки, що застосовуються для збалансування інтересів держави та бізнесу в системі забезпечення економічної безпеки в сфері ЗЕД відповідно до міжнародного досвіду та рекомендацій ВМО.

Метою викладання даного курсу є ознайомлення студентів із основними концепціями РС ВМО (АЕО, Єдине вікно, управління митними ризиками тощо) та методами їх практичного застосування в практиці митної справи на основі документів ВМО та досвіду передових митних адміністрацій світу.

Для досягнення мети поставлені такі основні завдання:

ознайомитись з міжнародною та вітчизняною нормативною базою з діяльності АЕО; мати уявлення про організацію міжнародних ланцюгів постачання товарів;

розуміти сутність супутні АЕО концепції організації митного контролю та митного оформлення, що містяться у Safe Package РС ВМО;

розуміти механізм взаємодії митних та інших державних органів, на які покладено контроль за переміщенням товарів через митний кордон держави з приватними учасниками міжнародних ланцюгів постачання товарів;

знати основні принципи та методи аналізу митних ризиків в міжнародних ланцюгах постачання товарів за участю АЕО;

мати уявлення про організацію авторизації та підтримки статусу АЕО учасниками міжнародних ланцюгів постачання товарів;

знати критерії відбору учасників міжнародних ланцюгів постачання товарів для участі у національній програмі АЕО.

Вивчення дисципліни «Інститут авторизованого економічного оператора» сприятиме розвитку професійного мислення здобувачів вищої освіти, науково обґрунтованого підходу при постановці та вирішенні практичних завдань у майбутній діяльності, спрямованої на усунення дисбалансу щодо забезпечення рівня національної безпеки держави та максимального сприяння економічним операторам в міжнародній торгівлі.

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти повинні володіти *інтегральною компетентністю (ІК)*: здатністю розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту митної справи або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні володіти загальними *компетентностями*:

ЗК.1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК.3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК.4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК.5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК.10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК.11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК.12.Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК.1. Здатність визначати та описувати характеристики компетентності організації.

СК.2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК.3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК.9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.

СК.10.Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.

СК.12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

ФК1. Застосовувати нормативні, методичні та інші керівні матеріали з питань митної справи для ефективної діяльності та прийняття управлінських рішень.

ФК 2. Здійснювати митний контроль та митне оформлення та забезпечувати їх ефективність.

ФК 3. Формувати та реалізовувати ефективні зовнішні та внутрішні комунікації з питань митної справи, ЗЕД підприємств, навички взаємодії (робота в команді).

ФК4. Управляти територіальним митним органом, підприємством – учасником ЗЕД, приймати рішення у діяльності.

Результати навчання передбачають:

ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

Методи навчання передбачають:

вивчення теоретичних аспектів дисципліни у тісному зв'язку з практикою;

ігрове (імітаційне) планування діяльності здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях, яке є різновидом рольової гри, що стимулює їх активність, привчає їх до праці у групі фахівців;

налагодження міжпредметних зв'язків;

метод стратегічного навчання, суть якого полягає у постановці перед здобувачами вищої освіти етапних завдань та опрацюванні широкого кола спеціальної інформації митного контролю;

метод розвитку системного мислення - формування у здобувачів умінь і навичок виявляти взаємозв'язки між окремими факторами проблеми та знаходити оптимальне рішення;

метод конструктивного навчання - тобто прищеплення здобувачам вищої освіти семінарських навичок усунення конкретних помилок на певній ділянці роботи.

Форми навчання включають: практичні заняття, самостійну та індивідуально-консультаційну роботу, розгляд та аналіз ситуаційних завдань, кейсів, застосування інформаційних технологій та елементи дистанційного навчання у системі Moodle.

В процесі навчання у здобувачів вищої освіти формується системне мислення на основі глибокого розуміння явищ, процесів, відносин у сфері аудиторської діяльності. Це дасть змогу майбутнім фахівцям опанувати інструментом вирішення економічних, юридичних та фінансових проблем, допоможе стати активним економічним суб'єктом не тільки національної, але і світової економіки.

Самостійна робота є індивідуальним видом роботи кожного здобувача над першоджерелами та навчальними посібниками і оцінюється лектором або викладачем за результатами виступів на семінарах, конференціях та при проведенні практичних занять. Систематичне і в повному обсязі виконання завдань для самостійної роботи є обов'язковою умовою успішного засвоєння змісту основних інститутів дисципліни «Інститут авторизованого економічного оператора». Здобувач має виходити з того, що контроль за виконанням завдань для самостійної роботи викладачем буде здійснюватися регулярно (під час опитування на заняттях, під час кожного рубіжного модульного контролю, у тому числі шляхом перевірки записів у робочих зошитах).

Самостійна робота виконується студентами у вільний від занять час: вдома, в методичному кабінеті, в бібліотеці.

Пристаючи до виконання самостійної роботи, студентам слід уважно прочитати матеріал відповідної теми, розібратись у змісті питань, що винесені на само опрацювання. Слід спробувати поєднати та відокремити матеріал, що вивчається, з матеріалом попередніх тем та питань відповідної теми, що розглядалися на лекційних заняттях. В разі виникнення проблем у пошуку навчального матеріалу, недостатнього розуміння змісту та сутності питань, що вивчаються самостійно, слід звернутися до викладача.

Виконання самостійної роботи з опрацювання окремих тем та питань курсу «Інститут авторизованого економічного оператора» передбачає засвоєння навчального матеріалу, оформлення опорного конспекту з цих питань, підготовка реферативних повідомлень та рішення практичних завдань.

1. ВИКЛАДЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Організаційно-економічні передумови виникнення інституту авторизованого економічного оператора

Роль митниці в сучасному світі істотно змінюється внаслідок як еволюційних чинників, таких як посилення глобалізації торгівлі, так і революційних - через зростання загрози міжнародного тероризму. Кожна держава самостійно визначає межі повноважень своїх національних митних адміністрацій. При цьому сфера повноважень митниць є достатньо ваговою: від завдання наповнення дохідної частини бюджету до контролю за безпекою держави.

Форма концепції партнерства «митниця - бізнес» вперше була окреслена на міжнародному рівні у Міжнародній конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур (Київська конвенція) шляхом встановлення спеціальних процедур для «уповноважених осіб». Поняття «уповноважені особи», встановлене в Загальному додатку Київської конвенції, отримало свій розвиток у Спеціальному додатку Е «Транзит». Правилем 5 розділу 1 цього додатку встановлено, що митна служба визнає осіб як уповноважених вантажовідправників або уповноважених вантажоодержувачів після того, як вона переконується, що виконано певні умови.

Після подій 11.09.2001 р., пов'язаних з терористичними атаками в США виникла ініціатива митно-торгівельного партнерства по боротьбі з тероризмом (С-ТРАТ – Customs-Trade Partnership Against Terrorism). Програмою С-ТРАТ встановлено вимоги, відповідність яким всіх учасників транспортного ланцюга забезпечить функціонування цілісної системи безпеки, яка ефективно протидіє терористичній загрозі. Варто визначити основні цілі, які переслідує дана програма: забезпечення ефективного контролю за ланцюгами поставок та зосередження заходів контролю на учасниках ЗЕД, діяльність яких не є сертифікованою, а отже не заслуговує на довіру. Програма спрямована на добровільну ініціативу всіх учасників ланцюга поставок сприяти безпеці переміщення товарів шляхом сертифікації своєї діяльності.

Концепція АЕО є міжнародною митною моделлю, яка підтримується Всесвітньою митною організацією (далі - ВМО) і Світовою організацією торгівлі та спрямована на

підвищення якості здійснення митних формальностей, включаючи підвищення довіри і прозорості, а також зменшення торгових обмежень і відстрочок. Її вже впровадили або висловили намір впровадити переважна більшість митних адміністрацій по всьому світу.

На основі правил, зазначених в Кіотській конвенції та в якості еквівалента американській системі С-ТРАТ, розроблена детальна концепція «авторизованих/уповноважених економічних операторів» (АЕО), яка визначена Рамковими стандартами щодо забезпечення безпеки та спрощення торгівлі (SAFE Framework), що затверджена 23.06.2005 ВМО. Їх прийняття стало початком активного впровадження програм АЕО, переважно розвиненими країнами. Концепція АЕО станом на березень 2013 року вже застосовується у більше ніж 40 країнах світу, найпершими в її реалізації стали країни ЄС.

Термін «Авторизований економічний оператор» у сучасному вигляді з'явився та почав використовуватися у практиці міжнародної торгівлі й митної справи з прийняттям у 2005 році на сесії Ради Всесвітньої митної організації в Брюсселі «Рамкових стандартів поліпшення та безпеки торгівлі» (РС ВМО).

У сучасній редакції 2018 АЕО визначається як учасник: «будь-якій функції у міжнародному русі товарів, схвалений (авторизований) національною митною адміністрацією, або від її імені, як такий, що відповідає стандартам ВМО або еквівалентному стандарту безпеки ланцюга постачання. АЕО можуть бути виробники, імпортери, експортери, брокери, перевізники, консолідатори, посередники, порти, аеропорти, термінальні оператори, оператори комбінованих перевезень, склади, дистриб'ютори та експедитори».

АЕО – це особливий статус, який засвідчує високий ступінь довіри до суб'єкта господарювання та надає йому суттєві спрощення при здійсненні митних формальностей.

З точки зору міжнародного законодавства у міжнародному русі товарів приймають участь «економічні оператори», див. Рекомендації DG TAXUD від 11.02.2016 року «Авторизований економічний оператор» (Рекомендації АЕО).

Тема 2. Міжнародні підходи та рекомендації щодо функціонування інституту авторизованого економічного оператора

Головна мета “Рамкових стандартів” - визначення стратегії підвищення безпеки світової торгівлі таким чином, щоб це не перешкоджало торгівлі, а навпаки - сприяло її розвитку.

Сутність “РС” - єдиний набір, розроблених ВМО міжнародних митних стандартів, що не дублювали б інші вимоги, встановлені на міждержавному рівні, і не вступали з ними в протиріччя.

Причина застосування систем управління ризиками - огляд кожної партії вантажів являє собою неприйнятний і непотрібний тягар. Фактично, огляд кожної партії вантажів просто паралізує світову торгівлю. Тому сучасні митні адміністрації використовують автоматизовані системи управління ризиками, зумовленими різними факторами.

Рамкові стандарти мають на меті:

- Встановлення стандартів, що забезпечують підвищення безпеки і полегшують функціонування міжнародного ланцюга постачання товарів на глобальному рівні з метою досягнення більшої визначеності і передбачуваності.

- Забезпечення комплексного управління міжнародної ланцюгом постачання товарів для всіх видів транспорту.

- Зміцнення ролі, функцій і можливостей митних служб в світлі викликів та можливостей 21 століття.

- Зміцнення співпраці між митними адміністраціями з метою розширення їх можливостей з виявлення відправлень підвищеного ризику.

- Зміцнення співпраці між митними структурами та підприємницькою спільнотою.

- Сприяння безперервному руху вантажів по всій безпечного міжнародного ланцюга постачання товарів.

Чотири основні елементи Рамкових стандартів ВМО:

1. Гармонізація вимог щодо попереднього електронного повідомлення про вантаж.
2. Управління ризиками з метою вирішення питань безпеки.
3. Огляд контейнерів і вантажів підвищеного ризику при експорті за запитом країни імпорту.

4. Пільги, які митні служби надаватимуть тим компаніям, які виконують мінімальні стандарти безпеки міжнародного ланцюга постачання товарів і використовують ефективні методи роботи.

Три "опори" Рамкових стандартів:

Стратегія «трьох опор» має багато переваг: ці опори передбачають наявність набору стандартів, скомпонованих таким чином, щоб гарантувати легке розуміння та оперативне застосування на міжнародному рівні. Крім того, Рамкові стандарти побудовані з урахуванням наявних у ВМО заходів щодо забезпечення безпеки та полегшення торгівлі, а також програм, розроблених адміністраціями-членами. Актуальна нині структура Рамкових стандартів схематично зображена на рис. 1.

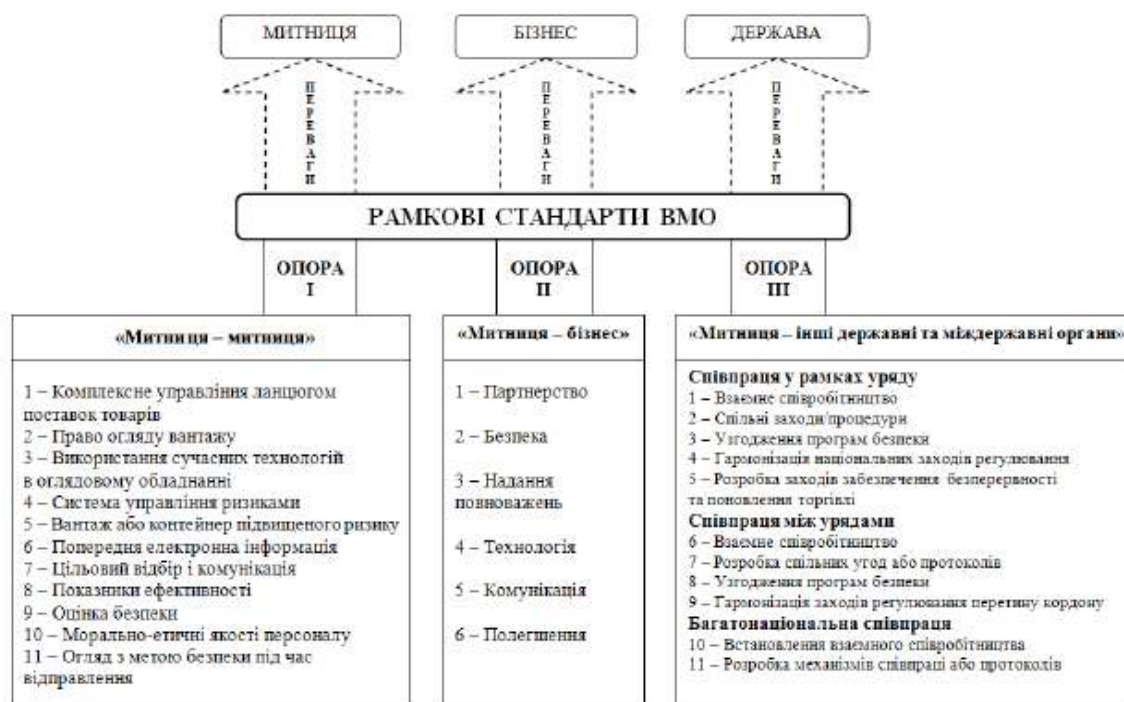

Рис.1. Структура Рамкових стандартів

1. Система угод між митними адміністраціями
2. Партнерські відносини між митними службами та підприємницькою спільнотою
3. Партнерство з іншими урядовими установами та міжнародними організаціями

Рамковими стандартами ВМО започатковано процес формування стандартів безпечного ланцюга постачання товарів (*англ. supply chain security standards*), які передбачають використання нових інструментів та технологій контролю за рухом товарів від постачальника до покупця в умовах більш тісного партнерства між митними адміністраціями та бізнес-спільнотою. Імплементация цих положень дозволяє сформуванню передумови щодо пошуку *оптимального балансу між забезпеченням безпеки і спрощенням процедур міжнародної торгівлі* шляхом дотримання наступних вимог:

встановлення стандартів, що забезпечують безпеку постачання і полегшення роботи на глобальному рівні з метою досягнення більшої прогнозованості і передбачуваності;

забезпечення комплексного і узгодженого управління ланцюгами постачання для всіх видів транспорту;
 підвищення ролі, функцій і можливостей митних адміністрацій для вирішення завдань 21-го століття;
 зміцнення співпраці між митними адміністраціями з метою розширення їх можливостей для виявлення партій товарів з високим ступенем ризику;
 зміцнення співпраці між митними адміністраціями та іншими урядовими установами, участь в міжнародній торгівлі та забезпеченні безпеки;
 зміцнення співпраці між митними адміністраціями та бізнес-спільнотою.
 сприяння безперервному руху товарів безпечним ланцюгом постачання міжнародної торгівлі.

Тема 3. Авторизовані ланцюги постачання товарів в міжнародній торгівлі

Терміни «ланцюг постачань» та «управління ланцюгами постачань» (supply chain management, SCM) уперше застосував у 1982 році Keith Oliver, консультант Booz Allen Hamilton, в інтерв'ю «Financial Times». Спочатку під ним розуміли «всі види діяльності, пов'язані з потоком і перетворенням товарів – від сировини до кінцевого споживача, а також пов'язані з ними інформаційні потоки».

Управління ланцюгами постачань товарів охоплює планування та управління всіма видами діяльності, пов'язаними з постачанням, закупівлями, переробленням та управлінням логістикою.

Захист ланцюга постачання – це застосування політики, процедур і технологій для захисту активів ланцюга постачання (продукції, засобів, обладнання, інформації та персоналу) від крадіжки, пошкодження або тероризму, а також для запобігання контрабанді, несанкціонованому переміщенню через кордон людей та зброї масового знищення, застосуванню шкідливих програм у ланцюгу постачань товарів

Авторизований ланцюг постачання - це міжнародний ланцюг постачання товарів, всі учасники якого авторизовані відповідними митними адміністраціями як такі, що дотримуються встановлених стандартів безпечної обробки товарів та відповідної інформації.

Виділяють наступні типи ланцюгів постачання:

прямий ланцюг постачання включає економічного оператора, постачальника і споживача, що беруть участь у переміщенні товарів;

розширений ланцюг постачання включає постачальників безпосереднього постачальника і клієнта безпосереднього клієнта по відношенню до економічних операторів, які залучені до руху товарів. Це традиційний ланцюг постачання;

максимальний ланцюг постачання включає всі організації, залучені до руху товарів від початкового постачальника до кінцевого споживача.

Підхід до побудови моделі BSP – інформаційний.

Основна мета моделі BSP – є уніфікація й стандартизація архітектури, засобів передавання, зберігання та використання даних.

Принцип оптимізації моделі BSP – мінімізація кількості перевірок з боку митних та інших державних органів по всьому ланцюгу постачання.

Метод побудови моделі BSP – аналіз бізнес-процесів імпортерів, експортерів, перевізників.

Принципи організації ланцюга постачання товарів базуються на тісній співпраці урядових органів і бізнесу:

1. Прозорість діяльності уряду, що забезпечує для громадськості легкий доступ до інформації та безперешкодне користування даними.

Серед іншого, цим принципом передбачається участь представників бізнесу й громадськості в законодавчому процесі.

2. Спрощення торгових формальностей, процесів і процедур.

Практична реалізація його є складним багатостадійним процесом, який починається з аналізу поточної, реальної ситуації та завершується затвердженням нових технологічних схем бізнес-процесів усіх учасників процесу міжнародної торгівлі.

3. Гармонізації національних процедур, операцій і документів з міжнародними конвенціями, стандартами й практиками.

4. Стандартизації шляхом затвердження на міжнародному рівні форматів, практик і процедур, інформації та документів, які довели свою продуктивність на двосторонньому, регіональному рівні.

Коли в таку модель інтегрують процедури митного контролю та митного оформлення товарів і управління кордоном, то *створюється інтегрований ланцюг постачання* (у вітчизняній науковій літературі цей процес має назву «митна логістика»; міжнародне скорочення ISC – integrated supply chain).

Тема 4. Митний контроль та митне оформлення товарів, що переміщуються учасниками міжнародних ланцюгів постачання, які мають статус АЕО

Митний контроль означає особливі дії, що виконуються митними органами для забезпечення дотримання митного законодавства та іншого законодавства, що регулює ввезення, вивезення, транзит, переміщення, зберігання та кінцеве використання товарів, що переміщуються між митною територією Союзу і країни або території за межами цієї території, а також наявність і переміщення на митній території Союзу поза меж Союзу товарів і товарів, поміщених під процедуру кінцевого використання;

Об'єкт контролю – це те, що (хто) контролюється. В уповноваженому міжнародному ланцюгу постачання контролюються всі без винятку технологічні процеси, пов'язані з переміщенням (перевалюванням, зберіганням, розподіленням) товарів від їх виробника до кінцевого споживача.

Суб'єктами контролю всередині уповноваженого міжнародного ланцюга постачання товарів виступають митні й інші контрольні органи держав – учасниць операції міжнародної торгівлі в співпраці з приватними учасниками ланцюга відповідно до принципів РС ВМО та інших міжнародних документів щодо підвищення безпеки та спрощення операцій міжнародної торгівлі.

Предметом контролю є діяльність усіх учасників уповноваженого міжнародного ланцюга постачання відповідно до встановлених законів, норм, правил протягом усього часу існування підприємства, яке здійснює діяльність з товарами, що підлягають (і/або підлягали) митному контролю та нагляду.

Базовий принцип митного контролю вантажів, що переміщуються через митний кордон держави – всі вони підлягають митному контролю.

Базовий принцип митного контролю за РС ВМО – всі вантажі підлягають митному контролю у обсягах визначених на основі рівня митного ризику для конкретного вантажу (принцип селективності).

Базовий принцип митного контролю вантажів у АІС – всі вантажі, які переміщуються через митний кордон держави у межах міжнародних інтегрованих

авторизованих ланцюгів постачання товарів підлягають митному контролю у обсягах відповідно до виду статусу АЕО кожного конкретного учасника та його ролі у ланцюзі з урахуванням загальної оцінки ризиковості конкретної операції міжнародної торгівлі.

Тема 5. Процес авторизації учасника міжнародного ланцюга постачання на відповідність статусу АЕО

Будь-які економічні оператори, що функціонують на митній території ЄС та є частиною міжнародного ланцюга постачання, здійснюють ЗЕД, можуть претендувати на статус АЕО.

Загальні критерії статусу АЕО

Відповідно до положень РС ВМО статус АЕО може бути наданий будь-якому економічному оператору, що відповідає наступним загальним критеріям:

- наявність даних щодо дотримання митного законодавства та правил оподаткування, у тому числі відсутність даних про тяжкі кримінальні злочини, пов'язані з господарською діяльністю заявника,
- демонстрація високого рівня контролю за своїми операціями і рухом товарів за допомогою системи управління комерційними і, у відповідних випадках, транспортними записами, що дозволяє здійснювати відповідний митний контроль; ,
- доведена фінансова спроможність.

Спеціальні

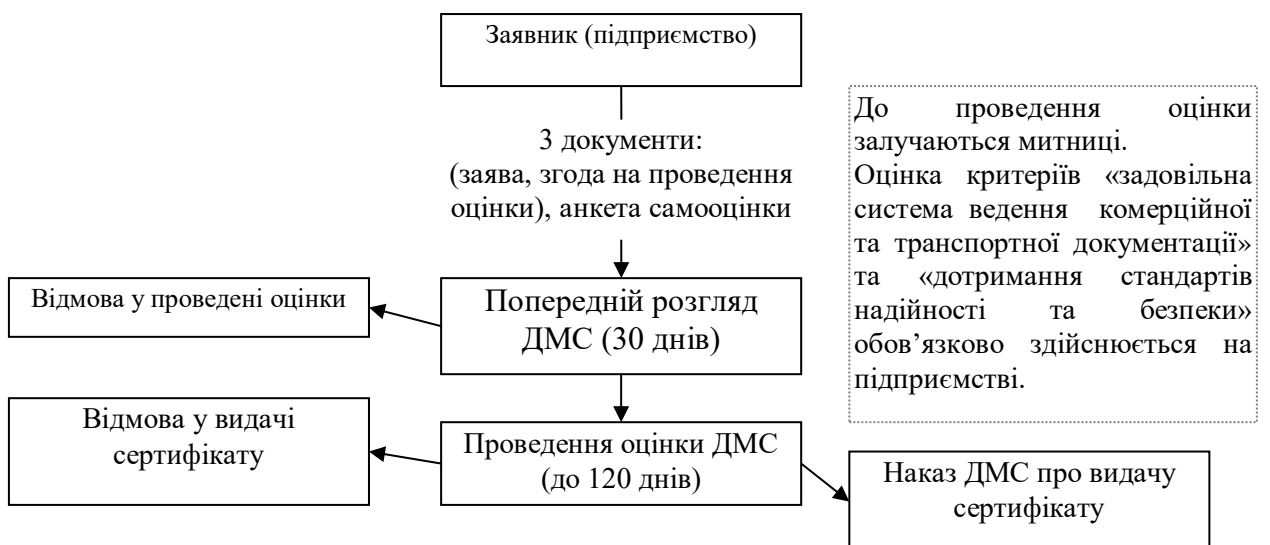
- практичні стандарти компетентності або професійної кваліфікації, безпосередньо пов'язані з здійснюваною діяльністю (для АЕОС),
- відповідні стандарти безпеки та охорони праці (для АЕОС).

В залежності від типу АЕО, на який подається заявка, ділової активності та бізнес-моделі, компанія повинна вжити відповідних організаційних заходів в напрямках, пов'язаних з отриманням критеріїв АЕО, які спрямовані на виявлення, відвернення та/або зведення до мінімуму ризиків, пов'язані з його митною діяльністю.

Для цього в обов'язковому порядку використовується *анкета самооцінки – SAQ*.

SAQ – це інструмент для структурування процесу підготовки економічного оператора, визначення організаційних одиниць всередині оператора, які повинні бути включені, і розуміння необхідної глибини підготовки.

Для надання підприємству авторизації АЕО центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, проводиться оцінка відповідності підприємства критеріям АЕО (далі - оцінка відповідності).

Для отримання авторизації АЕО підприємство подає до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, заяву про надання авторизації

АЕО та анкету самооцінки у формі електронних документів, на які накладено кваліфікований електронний підпис.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, у строк, що не перевищує 30 днів з дня реєстрації документів, визначених частиною другою цієї статті, здійснює їх попередній розгляд, за результатами якого приймає рішення про проведення оцінки відповідності або про відмову в проведенні оцінки відповідності.

У рішенні про проведення оцінки відповідності визначаються посадова особа центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, відповідальна за організацію та проведення оцінки відповідності, посадові особи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, та митниці, які проводитимуть оцінку відповідності за відповідними критеріями АЕО. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, залучає до проведення оцінки відповідності підприємства критеріям АЕО посадових осіб митниць з урахуванням місця реєстрації такого підприємства та/або місця здійснення ним операцій з товарами та місцезнаходження об'єктів підприємства, які ним використовуються та мають значення для оцінки відповідності.

Оцінка відповідності проводиться протягом 120 днів з дня прийняття рішення про її проведення.

Строк проведення оцінки відповідності може бути продовжений:

за заявою підприємства, але не більше ніж на 30 днів;

за рішенням посадової особи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, відповідальної за організацію та проведення оцінки відповідності, на 30 днів у разі повідомлення підприємством про усунення виявленої невідповідності критеріям АЕО до завершення строку проведення оцінки відповідності;

на час розгляду проекту звіту про результати оцінки дотримання підприємством умов відповідності критерію АЕО згідно з частиною тринадцятою цієї статті.

Тема 6. Управління митними ризиками в авторизованих ланцюгах постачання

Відправною точкою сучасної теорії управління митними ризиками є *поняття «континууму митних ризиків»* – умовний простір від можливостей до небезпек, який описує всі можливі стани міжнародного ланцюга постачання.

Зона можливостей формується спільною роботою комерційних підприємств і митних адміністрацій задля досягнення та підтримання відповідності статусу АЕО (управління відповідністю).

Зона невизначеності – формується практичними діями учасників АІСС із захисту авторизованого ланцюга постачання від загроз та роботою митних органів на шляху міжнародної торговельної угоди з виявлення, аналізу та пом'якшення митних ризиків (управління митними ризиками).

Зона небезпеки є логічним наслідком наданих АЕО переваг та потребує спільної роботи учасників АІСС із мінімізації до прийняттого рівня наслідків загроз, що реалізувались, і вжиття заходів до якнайскорішого відновлення нормальної роботи міжнародного авторизованого ланцюга постачання.

Митні адміністрації провідних країн світу (США, Канади, Австралії, країн ЄС, Китаю та інших) вже більше двох десятиліть успішно застосовують системи управління ризиками. Послідовна необхідність її використання як одного з найголовніших принципів здійснення митної справи закріплена такими міжнародними документами, як: Рамкові стандарти безпеки та спрощення всесвітньої торгівлі та Компендіумом з управління ризиками, що затверджені Всесвітньою митною організацією; Митні прототипи ЄС; Митний кодекс ЄС; Угода про спрощення торгівлі Світової організації торгівлі; Угода про асоціацію між Україною та ЄС; інші документи з питань митної справи.

Таким чином, митні адміністрації країн світу все інтенсивніше впроваджують методологію управління ризиками, щоб визначити найбільш ризикові сфери і яким чином

фактично розподілити обмежені ресурси, щоб якомога ефективніше здійснювати оцінку та аналіз цих ризиків. Управління ризиками не є чимось новим для митниці, адже всі адміністрації застосовують певні форми такого управління у своїй діяльності. Але, як правило, управління ризиками існувало у досить специфічному форматі на інтуїтивному рівні й не застосовувалось в обов'язковій формі у систематизованому та структурованому вигляді.

Представлений Всесвітньою митною організацією у червні 2011 р. Компендіум ризик-менеджменту розглядає ризик як вплив невизначеності на цілі (відповідно до міжнародного стандарту ризик-менеджменту ISO 31000), тобто розкриває головну спрямованість управлінської діяльності – досягнення цілі. З цього погляду слушне зауваження австралійського вченого Д. Відовсона, який зазначає, що ризики для досягнення організаційних цілей митною службою включають не лише потенційне недотримання митного законодавства, але й потенційну нездатність митних органів сприяти торгівлі.

Побудова ефективної системи управління митними ризиками неможлива без глибокого вивчення середовища їх існування та дослідження основних його властивостей, що характеризуються специфічними факторами і джерелами виникнення (табл. 1).

Таблиця 1

Фактори і джерела митного ризику

Основні фактори ризику	Джерела ризику
<i>Зовнішні фактори</i>	
Суб'єкти ЗЕД	Повнота сплати митних платежів, достовірність даних у декларуванні, час існування на ринку, відповідність транспортних засобів перевізників чинним вимогам, маршрут перевезення за транспортними документами
Товар (вантаж)	Цінові показники товару, кількісно-вагові показники, класифікація товарів відповідно до УКТ ЗЕД, країна походження товарів, митний режим поміщення товарів, якість товарів, інтелектуальна власність, товари «групи ризику» і товари «групи прикриття», неритмічність товаропотоку
Митне законодавство	Суперечливі положення окремих законодавчих актів, відсутність чіткої системи контролю/відповідальності за певні порушення законодавства, нестабільність митного законодавства, неузгодженість вітчизняного митного законодавства з митним законодавством інших країн та міжнародними конвенціями
<i>Внутрішні фактори</i>	
Працівники митниці	Рівень кваліфікації, недобросовісність, професійні помилки, протиправні дії
Інформаційно-технічне забезпечення	Рівень забезпечення митниць засобами діагностики, надійність функціонування технічної системи, помилки роботи програмного забезпечення
Технології митного контролю	Порядок виконання митних формальностей, система управління ризиками, митний пост-аудит
Взаємодія органів митного контролю з правоохоронними і контролюючими органами	Ввезення заборонених, неякісних

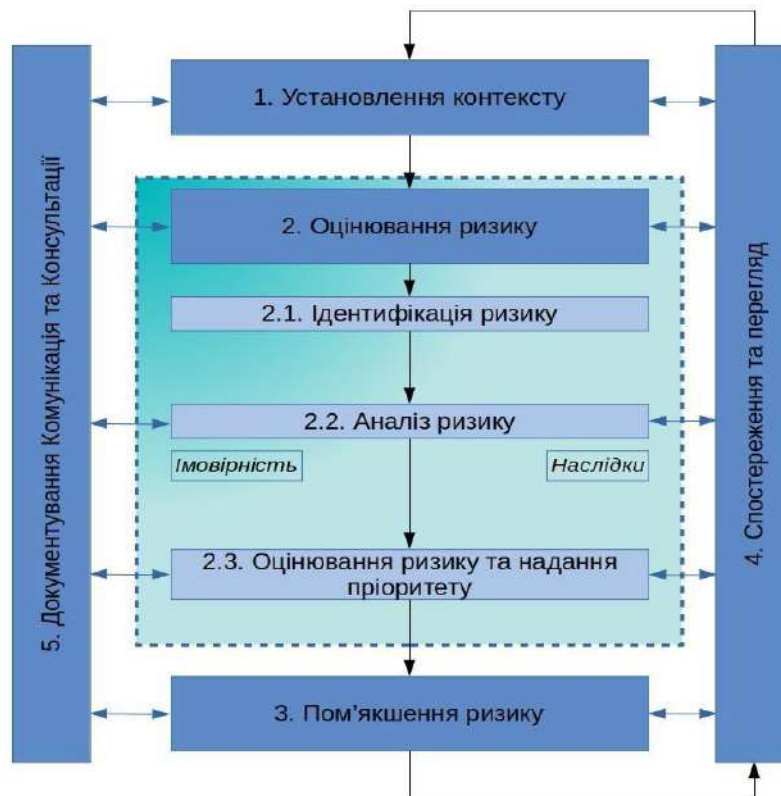

Рис.1 Модель процесу управління митними ризиками згідно з Ризиками ВМО

Митні ризики не тотожні комерційним ризикам, які виникають під час роботи підприємства – власника статусу АЕО, але ці комерційні ризики є «чинниками ескалації» – обставинами, які пришвидшують та/або збільшують імовірність реалізації одного чи декількох видів ризикових, з точки зору митних органів, ситуацій.

Для континууму митних ризиків, на думку автора, можна визначити єдину «подію верхнього рівня» – утрату контролю, тобто ситуацію, коли митний орган не може бути впевнений у тому, що вантаж, документи, інформація про товари у вантажі відповідають раніше зафіксованому стану.

Континуум митних ризиків складається з таких зон:

можливостей, що формуються спільною роботою комерційних підприємств і митних адміністрацій задля досягнення та підтримання відповідності статусу АЕО (управління відповідністю);

невизначеності, яка утворюється внаслідок зусиль учасників АІС з захисту авторизованого ланцюга постачання від загроз, а також роботи митних органів на шляху реалізації міжнародної торговельної угоди з виявлення, аналізу та пом'якшення митних ризиків (управління митними ризиками);

небезпеки, яку являє собою «зворотний бік» використання підприємствами переваг статусу АЕО та яка потребує співпраці всіх учасників АІС з мінімізації до прийняттого рівня наслідків загроз, що реалізувались, і вжиття заходів до якнайскорішого відновлення нормальної роботи міжнародного авторизованого ланцюга постачання.

Процес управління ризиками – постійний циклічний процес, який складається з трьох основних (виявлення, оцінювання, пом'якшення) і двох допоміжних (документування та спостереження; консультації та перегляд) етапів.

Тема 7. Методи відбору учасників міжнародного ланцюга постачання до участі у програмах митно-ділового партнерства

Згідно із положеннями опори II PC ВМО стосовно активної співпраці між митними органами та учасниками міжнародного ланцюга постачання товарів знов приводить нас до висновку про те, що низький рівень митного ризику в АІС та його захищеність від несанкціонованих сторонніх втручань є результатом не тільки спільних узгоджених дій, а

й спільного фінансування (як відповідних витрат кожної сторони, так і в рамках спільних проектів ДПП та ДПП) заходів управління митними ризиками по всьому міжнародному ланцюгу постачання товарів.

Державно-приватне партнерство – це система відносин між державним та приватним партнерами, при реалізації яких ресурси обох партнерів об'єднуються з відповідним розподілом ризиків, відповідальності та винагород (відшкодувань) між ними, для взаємовигідної співпраці на довгостроковій основі у створенні (відновленні) нових та/або модернізації (реконструкції) існуючих об'єктів, які потребують залучення інвестицій, та у користуванні (експлуатації) такими об'єктами.

Вся система АЕО побудована на так званому «м'якому» регулюванні, яка на відміну від «жорсткого» адміністративного впливу на бізнес, передбачає співпрацю між митними органами та економічними операторами на принципах довіри та репутації.

порядок добору підприємств для участі в національній програмі АЕО:

I етап. Оцінка доцільності участі держави в проекті ДПП з підприємством із запровадження на ньому системи ERP, яка відповідає вимогам статусу АЕО згідно з РС ВМО.

II етап. Проведення перевірки відповідності підприємства критеріям отримання статусу АЕО згідно з РС ВМО, а також з його побажанням щодо конфігурації.

Під час розгляду заяви підприємства на отримання статусу АЕО митна адміністрація спільно з податковою адміністрацією та іншими заінтересованими органами вивчає бізнес-модель підприємства та на підставі вимог РС ВМО формує перелік обов'язкових характеристик ERP-системи для цього конкретного підприємства (виду бізнесу, розміру підприємства тощо).

Митна адміністрація в установленому законодавством порядку проводить конкурс серед підприємств – виробників ERP-систем на створення та підтримання протягом життєвого циклу системи, яка відповідає вищезазначеним вимогам. З переможцем укладається договір концесії, а саме контракт життєвого циклу (LifeCycleContracts/LCC). За договорами такого типу виконавець отримує щорічний прибуток тільки в тому разі, якщо підтримує інфраструктурний об'єкт на певному рівні. Таким чином усі проектні, будівельні та експлуатаційні ризики перекладаються на приватну сторону, а державний співвиконавець має змогу сконцентруватися на аудиті та спостереженні за виконанням заданих параметрів.

Підприємство-заявник укладає з митною адміністрацією договір оренди активу – ERP-системи, розробленої для нього (розмір плати за оренду та її розподіл між митною адміністрацією та IT-підприємством визначається договором концесії залежно від складності, розміру й інших параметрів системи). Після введення зазначеної системи в експлуатацію вона стає «комерційною» частиною ІКС митної адміністрації, повністю сумісною та «прозорою» для контролю з боку митних та інших уповноважених державних органів.

В Керівництві ВМО щодо проведення перевірок відповідності економічного оператора статусу АЕО цей критерій має назву – «фінансова життєздатність (спроможність)».

Відбір по критерію фінансової життєздатності за наступними питаннями

– заявник не підлягає процедурі банкрутства?

– протягом останніх 3-х років, що передують подачі заяви, заявник виконав свої фінансові зобов'язання щодо сплати митних платежів, всіх інших податків або зборів, які справляються у зв'язку з імпортом чи експортом товарів. Якщо заявник був зареєстрований менше 3 років, його фінансову спроможність, потрібно перевірити на підставі записів та інформації, які доступні;

- заявник демонструє на підставі записів та інформації, протягом останніх 3-х років, що передують подачі заяви, що він має достатні фінансові ресурси, щоб виконувати свої зобов'язання з урахуванням типу, обсягу ділової активності, в тому числі не маючи будь-

яких негативних чистих активів, якщо вони не можуть бути покриті.

До основних показників фінансової стійкості підприємства згідно з методикою Durand D. належать: коефіцієнт рентабельності власного капіталу ($K_{рвк}$), коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт фінансової незалежності (автономії).

Вимоги до системи управління кризами та відновлення AISC:

- заявник повинен мати план відновлення та безпеки;
- заявник повинен мати план з надзвичайних ситуацій у разі порушення системи із задовільними процедурами архівування документів і інформації компанії та для захисту від втрати інформації.

Контроль за виконанням положень законодавства здійснюється митними органами з використанням всіх доступних інформаційних баз (в тому числі, податкових, правоохоронних та міжнародних організацій) за наступними напрямками:

- визначити, чи заявник вчинив будь-які порушення чи правопорушення, протягом періоду, визначеного національною програмою АЕО (3 роки).
- розглянути та оцінити будь-які зафіксовані у минулому серйозні, повторні або незначні порушення.
- визначити, чи вчиняв заявник будь-які серйозні кримінальні правопорушення пов'язані з його економічною діяльністю.

Тема 8. Запровадження концепції АЕО в митну справу України

Питанням організації роботи АЕО в Україні присвячена Глава 2. «Авторизований економічний оператор» МКУ. І хоча за формальними ознаками текст цієї глави в цілому відповідає положенням РС ВМО, в МКУ відсутні посилання на цей міжнародний документ та інші документи з SAFE пакету ВМО.

Завдання створення інституту авторизованого економічного оператора в Україні полягає в наданні певній категорії осіб, яким довіряють митні органи, можливості використовувати спеціальні спрощення.

Статус АЕО надається суб'єкту зовнішньоекономічної діяльності центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фінансів, шляхом видачі свідоцтва авторизованого оператора економічної діяльності про внесення його до Єдиного реєстру авторизованих операторів економічної діяльності і виду дозволу, який йому надається на спрощення:

- 1) митних процедур;
- 2) митного контролю щодо надійності та безпеки;
- 3) митних процедур і митного контролю щодо надійності та безпеки.

Отже, статус авторизованого економічного оператора надається підприємству митницею за місцем його державної реєстрації шляхом видачі йому бланка відповідного документа за встановленою Кодексом формою (Сертифікат авторизованого економічного оператора) та внесення підприємства цією ж митницею до Єдиного реєстру авторизованих економічних операторів, який ведеться в електронному вигляді центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фінансів.

Статус авторизованого економічного оператора (Стаття 12. МКУ)

Підприємство-резидент, що отримало авторизацію відповідно до вимог глави 2 МКУ, набуває статус авторизованого економічного оператора (АЕО).

На відміну від УСС, де застосована узагальнена норма: «діяльність яких пов'язана із реалізацією митної справи»; стаття 12 МКУ містить вичерпний перелік ролей підприємства в міжнародному ланцюзі постачання товарів (виробник, експортер, імпортер, митний представник, перевізник, експедитор, утримувач складу).

Типи авторизації АЕО (Стаття 12. МКУ) -Пункт 3 ст. 12 визначає види сертифікатів АЕО, кожен з яких надає право підприємству – утримувачу сертифіката одержувати перелік

спеціальних спрощень під час здійснення митних операцій з товарами, які перебувають під митним контролем.

Спрощення митних процедур, які надаються митною службою зазначеним особам, полягають у цьому випадку ось у чому: вантажоодержувач/

вантажовідправник уповноважений митною службою одержувати/відправляти товари безпосередньо на своїх об'єктах / зі своїх об'єктів без пред'явлення цих товарів до митного органу призначення/відправлення.

Критерії статусу АЕО (Стаття 12. МКУ) відповідають аналогічним положенням РС ВМО

Кабінет Міністрів України постановою від 29.07.2020 № 665 затвердив:

- 1) форму заяви підприємства про надання авторизації АЕО
- 2) форму анкети самооцінки підприємства (на підставі положень РС ВМО);
- 3) форму звіту про результати оцінки (повторної оцінки) дотримання підприємством умов відповідності критерію АЕО;
- 4) форму висновку про відповідність (невідповідність) підприємства критеріям АЕО;
- 5) форму заяви підприємства про надання дозволу на застосування спеціального спрощення;
- 6) форму дозволу на застосування спеціального спрощення;
- 7) форму, опис та правила використання національного логотипа АЕО;
- 8) форму сертифіката АЕО;
- 9) порядок проведення митними органами оцінки (повторної оцінки) відповідності підприємства критеріям АЕО;
- 10) форму плану, порядок планування та проведення митними органами моніторингу відповідності підприємства критеріям АЕО;
- 11) порядок ведення Єдиного державного реєстру авторизованих економічних операторів.

Спеціальні спрощення та переваги, що надаються за МКУ визначені у статті 13 МКУ. Необхідно звернути увагу на термін «спеціальні». МКУ встановлює спрощення лише для підприємств, які вже отримали статус АЕО. На відміну від УСС, де встановлено загальний перелік спрощень для економічних операторів, дозвіл на використання яких (всіх або деяких) можливо за певних умов отримати й без отримання статусу АЕО.

АЕО-С, має право застосовувати такі:

1. Спеціальні спрощення:

- 1) загальна фінансова гарантія;
- 2) самостійне накладення пломб спеціального типу;
- 3) процедура спрощеного декларування;
- 4) процедура випуску за місцезнаходженням.

2. Переваги:

- 1) виконання митних формальностей щодо товарів, транспортних засобів комерційного призначення в першочерговому порядку;
- 2) зниження автоматизованою системою митного оформлення ступеня ризику для визначення переліку митних формальностей під час здійснення митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення;
- 3) використання спеціально визначеної (за наявності) смуги руху в пункті пропуску через державний кордон України для переміщення автомобільних транспортних засобів комерційного призначення;
- 4) використання національного логотипа АЕО.

АЕО-Б, має право застосовувати такі:

1. Спеціальні спрощення:

- 1) самостійне накладення пломб спеціального типу;

Міністерством юстиції України зареєстровано наказ Мінфіну № 568 від 29.10.2021 «Про затвердження Вимог до характеристик пломб спеціального типу, ведення їх обліку та зберігання».

Наказом затверджено типи пломб спеціального типу, вимоги до їх характеристик та технічних специфікацій, обліку із застосуванням відповідного реєстру та зберігання.

Можливість самостійного накладення пломб спеціального типу є спеціальним спрощенням, дозвіл на застосування якого можуть отримати:

підприємства, які мають авторизацію АЕО;

підприємства, які здійснюють операції спільного транзиту.

Пломби спеціального типу самостійно накладаються підприємствами без пред'явлення товарів митним органам, що сприятиме зменшенню часових та фінансових витрат на виконання митних формальностей.

2. Переваги:

1) отримання повідомлення митного органу про те, що відповідні товари і транспортні засоби комерційного призначення на основі результатів аналізу ризиків за загальною декларацією прибуття обрано для проведення митного огляду в пункті пропуску (пункті контролю) через державний кордон України до моменту їх переміщення через митний кордон України;

2) виконання митних формальностей щодо товарів, транспортних засобів комерційного призначення в першочерговому порядку;

3) зниження автоматизованою системою митного оформлення ступеня ризику для визначення переліку митних формальностей під час здійснення митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення;

4) використання спеціально визначеної (за наявності) смуги руху в пункті пропуску через державний кордон України для переміщення автомобільних транспортних засобів комерційного призначення;

5) використання національного логотипа АЕО.

Дозволи на застосування спеціальних спрощень надаються АЕО відповідно до положень Статті 13.¹ МКУ.

2. МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ, ЩО ДАЮТЬ МОЖЛИВІСТЬ ЗДОБУВАЧАМ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРОВЕДЕННЯ САМОКОНТРОЛЮ

Завдання 1.

За вихідними даними, наведеними в таблиці, скласти пакет документів для подання на Київську митницю при оформленні експорту товарів АЕО.

ТОВ «Омега» (м. Київ, код МФО 351005, обслуговування через відділення №816 АТ «Приватбанк», вул. Садова, 23) за договором поставки № 86 від 24.01. 20__ р. відвантажує ТОВ «Важка стройтехніка» (Білорусь, м. Мінськ) комплект товарів.

Найменування продукції	Кількість	Ціна за одиницю, грн
Трактор колісний ХТЗ-150К-09-01 без двигуна з комплектом ЗІП	1	406320, 00
Трактор колісний ХТЗ-590950 без двигуна з комплектом ЗІП	1	2825116,4
Усього		688836,4

Курс НБУ на момент відвантаження – 28,133 грн/долар. Мито складає 2 % від вартості товару. Умови поставки FCA. Митний орган вивезення – Київська митниця. Вантаж не підлягає ліцензуванню. Витрати на транспортування до території митниці складають 12000 грн. Декларант: брокерська фірма «Вимпел» (м. Ірпінь, вул. Морозова, 2; реєстр № 002400-63.

Транспортний засіб при відправленні - вантажний автомобіль АХ 3435 СА, водій Серветник Сергій Альбертович МК 079337 виданий 29.12. 1995 р.

Завдання 2. За наступними вихідними даними скласти та заповнити пакет документів для подання на Київську митницю при оформленні імпорту товарів для АЕО (МД-2, ДМВ - 2). ТОВ «Омега» (м. Київ, код МФО 351005, обслуговування через відділення №816 АТ «Укрсіббанк») за договором поставки № 46 від 06.08. 20__ р. придбало у ТОВ «Важка стройтехніка» (Білорусія, м. Вітебськ) комплект мостів до сільськогосподарських тракторів (код товару 87085035). Вартість поставки – 2101535,10 грн. Курс НБУ на момент відвантаження – 28,133 грн/долар. Мито становить 2 % від вартості 9 товару. Умови поставки EXW. Митний орган ввезення – Київська митниця. Вантаж не підлягає ліцензуванню. Вантаж перевозиться залізницею. Витрати на транспортування по території Білорусії становить – 57427,03 рос. руб.

Завдання 3. За договором оперативного лізингу від іноземного суб'єкта господарювання надійшов вантажний автомобіль вартістю 30000 дол. Курс НБУ на дату складання МД: 28,01 грн/дол. Сума щомісячного лізингового платежу за користування вантажним автомобілем становить 200 дол., термін оренди – 2 роки. При погашенні заборгованості курс НБУ становить 8,05 грн/дол., нараховане та сплачене мито – 3 %, митний збір – 0,2 % від митної вартості. Визначити суми платежів.

Завдання 4. Схематично показати компоненти, що формують митну вартість товару

Завдання 5. Схематично показати особливості застосування методів 2-6 для визначення митної вартості товарів.

Завдання 6. Підприємство «Омега» уклало бартерний договір з іноземним контрагентом на суму 50000 дол США. За умовами цього договору підприємство має отримати обладнання в обмін на товари. Курс НБУ на дату оформлення МД складає 8,01 за дол США. Під час оформлення обладнання було сплачено мито 5 % та імпортний ПДВ – 20 %. У цьому ж звітному періоді підприємство «Омега» відвантажило товари на суму 50000 дол США. Курс НБУ на дату оформлення товарів на митниці складає 28,05 грн за дол США, мито – 5 %. Собівартість відвантажених товарів становила 300500 грн.

Зробити розрахунок платежів.

Завдання 7. Протягом січня звітного року було здійснено наступні операції:

Зміст операції	Значення
В Україну ввозиться новий автомобіль «Honda Accord» з об'ємом циліндрів дизельного двигуна 2000 куб см. митною вартістю, євро	3 500
Ставка ввізного мита 10% від сумарної митної вартості автомобіля. Ставка спеціального мита (введене з 13 квітня 2013 року строком на 3 роки) для моторів від 1,5 до 2,2 літрів - 12,95%. Утилізаційний збір (введений 1 вересня 2013 року) Розраховується за ставками: 5500 грн для легкових автомобілів. Коефіцієнт, що застосовуються до ставок податку за утилізацію знятих з експлуатації даних транспортних засобів – 2,56.	
Курс євро – 30,00 грн. Націнка імпортера 20%	
Ввезено автомобіль Mercedes ML 350 з об'ємом циліндрів двигуна 3498 куб см. (2005 р. випуску) працівником дипломатичної служби, який перебував за кордоном у довготерміновому відрядженні. Митна вартість, євро	19 000

За наведеними даними необхідно:

- 1) розрахувати суму митних платежів, які сплатить імпортер під час ввезення автомобіля, а також суму збору за першу реєстрацію транспортного засобу в ДАІ;
- 2) визначити вартість імпортного автомобіля після розмитнення.

Завдання 8. Сенів К.С. імпортує з Іспанії вина виноградні з добавкою ароматичних екстрактів 58 000 пляшок, місткістю 0,5 л по ціні 3,5 євро за одиницю товару. Транспортні послуги перевезення товару до митного кордону України склали 200 євро, витрати на навантаження, перевантаження – 210 євро, страхування вантажу – 230 євро, комісійні та брокерські витрати – 210 євро.

Необхідно визначити митну вартість товару та суму митних платежів, яку необхідно сплатити до бюджету.

Вихідні дані: Курс євро на день оформлення ВМД – 28 грн. Ввізне мито – 2,5 євро за 1 л. Акцизний податок – 4,5 грн. за 1 л.

3. КЛЮЧОВІ СЛОВА І ТЕРМІНИ

АВТОНОМНЕ МИТО - мито або ставка мита, яка встановлюється країною в односторонньому порядку.

АВТОМАТИЗОВАНА СИСТЕМА АНАЛІЗУ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ- сукупність програмно-інформаційних комплексів, які забезпечують функціонування системи управління ризиками під час митного контролю та оформлення товарів і транспортних засобів;

АВТОРИЗОВАНИЙ ЛАНЦЮГ ПОСТАЧАННЯ - це міжнародний ланцюг постачання товарів, всі учасники якого авторизовані відповідними митними адміністраціями як такі, що дотримуються встановлених стандартів безпечної обробки товарів та відповідної інформації

АВТОРИЗОВАНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ОПЕРАТОР - учасник зовнішньоекономічної діяльності, чия діяльність отримала схвалення митної адміністрації, як відповідна нормам СОТ або стандартам забезпечення безпеки ланцюга поставки товарів. АЕО включають, зокрема: виробників, імпортерів, експортерів, брокерів, перевізників, консолідаторів, посередників, операторів портів, аеропортів, терміналів, інтеграційних операторів, складських операторів і дистриб'юторів.

ВАЛЮТА ІНОЗЕМНА - Грошові одиниці інших країн в яких здійснюються розрахунки по міжнародним торговим операціям. Не завжди є валютою платежу, але обов'язково має фіксований курс до твердої валюти. В якості іноземної валюти виступають також кредитні і платіжні документи в іноземних грошових одиницях, які використовуються в міжнародних розрахунках.

ВАЛЮТА НАЦІОНАЛЬНА - грошова одиниця даної країни, яка використовується в зовнішньоекономічних зв'язках і міжнародних розрахунках. В якості національної валюти виступає реальна валюта країни або умовна одиниця, яка установлює тверде співвідношення національної грошової одиниці до твердих валют.

ВАНТАЖ - (анг. Load) - товар, який перебуває в процесі перевезення. Залежно від фізико-хімічних властивостей, маси та габаритів вантажу для його перевезення застосовуються різні види тари і упаковки, умови транспортування та поводження з вантажем. Вантаж може бути швидкопсувний, небезпечний, насипний, наливний тощо.

ВАРТІСТЬ ТОВАРУ ЕКСПОРТНА - вартість товару, яка складається з ціни експортуємого товару, сплаченого іноземним покупцем з відрахуванням витрат експортера на реалізацію даного товару.

ВАРТІСТЬ ТОВАРУ ІМПОРТНА - включає в себе ціну товару, що імпортується по рахунку-фактурі постачальника, витрат по транспортуванню товару від постачальника та

інших витрат у відповідності з базовими умовами поставки . Потрібно відрізнити від ціни товару.

ВВЕЗЕННЯ ТОВАРІВ І ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ НА МИТНУ ТЕРИТОРІЮ УКРАЇНИ, ВИВЕЗЕННЯ ТОВАРІВ І ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ЗА МЕЖІ МИТНОЇ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ - сукупність дій, пов'язаних із переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон України у відповідному напрямку.

ВИПАДКОВИЙ ВІДБІР - спосіб відбору об'єктів митного контролю для проведення окремих форм митного контролю або їх сукупності, коли кожен об'єкт основи вибірки має однакову ймовірність бути відібраним;

ВИЯВЛЕНИЙ РИЗИК - ризик, щодо якого в органах ДФС наявна інформація про порушення законодавства України з питань державної митної справи;

ВІДЕНСЬКА КОНВЕНЦІЯ ООН ПРО ДОГОВОРИ МІЖНАРОДНОЇ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ТОВАРІВ - міжнародна економічна угода, яка укладена у 1980 році, та набула чинності з 1 січня 1988 року. На 1991 року діє в 38 державах. Україна приєдналася до конвенції в 1991 році. Конвенція забезпечує широку уніфікацію міжнародних торговельних звичаїв, національних законодавств, що застосовуються до відносин за договором купівлі-продажу, коли контрагенти знаходяться в різних країнах. Вона підлягає застосуванню замість інших норм національних законодавств у двох випадках: держави до яких належать сторони договору є учасниками конвенції; право держави-учасника конвенції має застосовуватися з огляди на колізійні норми.

ГАРМОНІЗОВАНА СИСТЕМА ОПИСУ І КОДУВАННЯ ТОВАРУ - міжнародні правила класифікації статистичної інформації щодо товарів, що надходять до зовнішньої торгівлі.

ДЕКЛАРАЦІЯ МИТНА - документ, який вміщує основні відомості про переміщення через кордон вантажу, цінностей, валюти, ручної поклажі. Д.м. оформляється у відповідності з вимогами національного законодавства. Заповнюється юридичними і фізичними особами, вміщує відомості про кількість товарів і їх ціну. Предмети, що не вказуються в Д.м., тобто скриті від митного контролю, підлягають конфіскації.

ДЕКЛАРАЦІЯ МИТНОЇ ВАРТОСТІ - заява особи митному органу за встановленою формою відомостей щодо митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України чи по відношенню до яких змінюється митний режим.

ДОХОДИ МИТНІ - стаття доходів держави, яка формується за рахунок митного оподаткування і прибутками від реалізації конфіскованих митницею товарів.

ЗАБОРОННИЙ ТАРИФ - високі ставки ввізного мита (20% і більше до ціни товарів), що встановлюються з метою захищення внутрішнього ринку.

ЗАГАЛЬНА СИСТЕМА ПРЕФЕРЕНЦІЙ - система митних пільг, що надаються розвиненими країнами, що розвиваються. Ці пільги полягають у пониженні мита на готові вироби з цих країн. Рішення по даному питанню прийнято на сесії Конференції ООН з торгівлі і розвитку в Нью-Делі в 1964 році. Україна приєдналася до Загальної системи преференцій у 1994 році

ЗБОРИ МИТНІ - обов'язковий платіж при переміщенні вантажів через кордон України. Нараховується при: митному оформленні товарів; митному оформленні у разі транзиту іноземних товарів; митному оформленні у разі ввезення на митний ліцензійний склад; митному оформленні майна ; перебуванню товарів та інших предметів під митним контролем.

ЗНИЩЕННЯ ТОВАРІВ - митний режим, при якому іноземні товари знищуються під митним контролем, включаючи приведення їх до стану, непридатного для використання, без стягнення мита і податків, а також без застосування до товарів заходів економічної політики.

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА – це сфера господарської діяльності, пов'язана з міжнародною виробничою і науково-технічною кооперацією, експортом та імпортом продукції, виходом підприємства на зовнішній ринок.

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ ЗВ'ЯЗКИ – міжнародні господарські, торговельні і політичні відносини в сферу яких входять: обмін товарами, економічне сприяння, науково-технічне співробітництво, спеціалізація і кооперація виробництва, надання послуг і спільне підприємництво.

ЗОНА МИТНОГО КОНТРОЛЮ - місце, визначене митними органами в пунктах пропуску через митний кордон України або в інших місцях митної території України, в межах якого митні органи здійснюють митні процедури.

ЗОНА СПРОЩЕНОГО МИТНОГО КОНТРОЛЮ - частина зони митного контролю з належним технічним та інформаційним обладнанням для здійснення контролю у спрощеному порядку.

ЕЛЕКТРОННА МІТНИЦЯ — це багатофункціональна комплексна система, яка існує у митних органах країни та поєднує інформаційно-комунікативні технології та сукупність механізмів їх застосування і дає можливість підвищити якість митного регулювання та вдосконалити митне адміністрування.

ІМПОРТ ТОВАРІВ - закупка у іноземних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності товарів та їх ввезення на митну територію України, включаючи закупку товарів, призначених для власного споживання установами та організаціями України, розташованими за її межами. Як правило, країни імпортують те, у чому відчувають потребу, і що або не можуть виробляти у потрібній кількості самостійно, або те, що вигідніше купувати за кордоном. (Див. також: ЕКСПОРТ).

ІМПОРТНЕ МИТО - податок який нараховується при ввезенні товарів на митну територію іншої країни.

ІНДИКАТОРИ РИЗИКУ - критерії із заданими наперед параметрами, використання яких дає можливість здійснювати вибір об'єкта контролю, що становить ризик.

КАРТКА ВІДМОВИ У МИТНОМУ ОФОРМЛЕННІ - картка з відривним талоном відмови у митному оформленні встановленої форми, що заповнюється у всіх випадках відмови у митному оформленні товарів та інших предметів, пред'явлених до митного контролю та оформлення (задекларованих) митному органу України підприємством, що самостійно декларує власні товари та інші предмети, чи митним брокером.

КЛАСИФІКАЦІЯ ТОВАРУ - правильне визначення положення товару, тобто його коду, в Товарній номенклатурі зовнішньоекономічної діяльності. Має вирішальне значення при митному оподаткуванні, а також для встановлення під який із режимів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності цей товар підпадає. Ухилення від встановленого порядку переміщення через кордон конкретного товару шляхом його неправильної класифікації або зазначення невірних даних в митній декларації розглядається митними органами як порушення, що тягне за собою відповідальність.

КОНОСАМЕНТ - документ, який видається власником судна грузовідправнику для посвідчення прийняття вантажу до перевезки морським судном. Передбачає ряд цілей: посвідчує прийняття перевізником вантажу до перевезки; є товаророзпорядним документом, тобто є основою для продажу товару, який знаходиться в дорозі; є єдиним доказом наявності угоди перевезки на регулярних морських лініях.

ЛОГІСТИЧНИЙ ЛАНЦЮГ – це лінійно упорядкована чисельність фізичних та юридичних осіб (виробників, посередників, складів тощо), які виконують логістичні операції, спрямовані на доведення матеріальних потоків від однієї логістичної системи до іншої чи до кінцевого споживача та оптимізацію супутніх їм інформаційних та фінансових потоків.

МИТНА ДЕКЛАРАЦІЯ - уніфікований документ в якому містяться основні відомості про мету переміщення через митний кордон товарів та інших предметів, про самі товари та інші предмети, про відправника, отримувача та декларанта вантажу, спосіб і порядок переміщення вантажів, умови поставки, спосіб розрахунків. Вносяться інші відомості, необхідні для митного оформлення, в тому числі і про нарахування митних та

інших обов'язкових платежів. Декларація виконує також обліково-статистичну та правоохоронну функції.

МИТНА КОНВЕНЦІЯ - міжнародна угода, яка регулює питання митного оподаткування і митних формальностей по взаємній торгівлі країн-учасниць конвенції.

МИТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ - одноразові номерні запірно-пломбувальні пристрої, печатки, штампи, голографічні мітки та інші засоби ідентифікації, що використовуються митними органами для відображення та закріплення результатів митного контролю та митного оформлення.

МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ - виконання митним органом дій (процедур), які пов'язані із закріпленням результатів митного контролю товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, і мають юридичне значення для подальшого використання цих товарів і транспортних засобів.

МИТНА НЕБЕЗПЕКА – імовірна подія, сутність якої недотримання законодавства під час митного контролю та митного оформлення товарів та транспортних засобів.

МИТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ - регулювання питань, пов'язаних із встановленням мит та митних зборів, процедури митного контролю, організацією діяльності органів митного контролю України.

МИТНИЙ КОДЕКС КРАЇНИ - законодавчий акт, який регулює організацію і діяльність митних органів країни.

МИТНИЙ АУДИТ – це форма митного контролю, яка здійснюється митними органами для перевірки правильності та достовірності даних, вказаних в митних деклараціях, шляхом вивчення бухгалтерських документів, рахунків, систем управління бізнесом.

МИТНИЙ КОНТРОЛЬ - сукупність заходів, що здійснюються митними органами в межах своєї компетенції з метою забезпечення додержання норм національних нормативно-правових актів з питань митної справи, міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку.

МИТНИЙ РЕЖИМ - сукупність норм, встановлених законами України з питань митної справи, що залежно від заявленої мети переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України визначають порядок такого переміщення та обсяг митних процедур, які при цьому здійснюються

МИТНИЙ СОЮЗ - угода між країнами про створення єдиної митної території. Митний союз передбачає відміну мита між країнами, що заключили М.с. і наявність єдиної системи митних тарифів по відношенню до третіх країн.

МИТНИЦЯ - державна установа, яка здійснює митний контроль за товарами які імпортуються і експортуються та іншими матеріальними цінностями, що переміщуються через митний кордон. Митниця контролює багаж пасажирів і поштові відправлення. Митниця розміщується безпосередньо на сухопутному кордоні, на морських вокзалах в аеропортах або всередині країни в місцях формування вантажів.

МИТНІ ОРГАНИ - спеціально уповноважені органи виконавчої влади в галузі митної справи, на які відповідно до законодавства України покладено безпосереднє здійснення митної справи.

МИТНІ ПРАВИЛА - встановлений законодавством України порядок переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України.

МИТНІ ПРОЦЕДУРИ - операції, пов'язані із здійсненням митного контролю за переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон України, митного оформлення цих товарів і транспортних засобів, а також із справлянням передбачених законом податків і зборів.

МИТНІ ТАРИФИ - система ставок, яка визначає конкретний розмір мита на окремі товари (групи товарів).

МІЖНАРОДНИЙ ПОДІЛ ПРАЦІ – це спеціалізація кожної країни на випуску окремих товарів з метою задоволення як власних, так і потреб країн-партнерів і раціональний спосіб застосування суспільної праці в межах світового господарства.

МІЖНАРОДНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ — переміщення вантажів або пасажирів за допомогою будь-якого виду транспорту з пункту відправлення до пункту призначення, які знаходяться на територіях різних країн або на території іноземної країни.

НЕСУПРОВОДЖУВАНИЙ БАГАЖ - товари, які переміщуються через митний кордон України окремо від фізичної особи (власника або уповноваженої особи) та на її адресу.

НОМЕНКЛАТУРА МИТНА - система описання і кодування товарів, що об'єднує всі товари які приймають участь в міжнародній торгівлі. Оформлена у вигляді Гармонізованої системи описання і кодування товарів (1998 р.), побудована як багатоцільовий класифікатор. Товари класифікуються за ознаками: походження, призначення, ступінь обробки.

НЕГАТИВНА ІСТОРІЯ ПРОФІЛЮ РИЗИКУ - показник, який кількісно характеризує наявність у певний період інформації про порушення законодавства України з питань державної митної справи чи виявлені за результатами митного контролю невідповідності, які описані у профілі ризику і враховуються при визначенні ступеня ризику за профілем ризику (у бік підвищення ступеня ризику), якщо такий показник передбачений профілем ризику;

НЕФІСКАЛЬНІ РИЗИКИ (РИЗИКИ БЕЗПЕКИ) - ризики, виявлення яких направлено на забезпечення в межах компетенції органів ДФС захисту національної безпеки, життя і здоров'я людей, тварин, рослин, довкілля, інтересів споживачів;

ОБЛАСТЬ РИЗИКУ - згруповані об'єкти аналізу ризику, щодо яких існує потреба у застосуванні окремих форм митного контролю або їх сукупності;

ОЦІНКА РИЗИКУ - визначення ймовірності виникнення ризику і можливих наслідків порушень законодавства України з питань державної митної справи у разі проявлення ризику;

ОРІЄНТУВАННЯ - інформація про осіб та/або транспортні засоби, за допомогою яких можуть бути вчинені порушення законодавства України з питань державної митної справи, а також інформація про товари, що можуть бути об'єктом правопорушення, яка створена органами ДФС (їх структурними підрозділами) самостійно за результатами здійснення аналітичної роботи або отримана органами ДФС (їх структурними підрозділами);

ОПЕРАЦІЇ МИТНІ - операції, пов'язані із здійсненням митного контролю щодо правомірності переміщення транспортних засобів і товарів через митний кордон України, митного оформлення цих товарів, а також стягнення мита, митних зборів та інших митних платежів.

ОФОРМЛЕННЯ МИТНЕ - сукупність дій пов'язаних з пропуском в Україну чи за її межі (в тому числі за умов тимчасового ввезення чи тимчасового вивезення) товарів, майна, та інших предметів, що переміщуються через митний кордон України.

ПОЗИТИВНА ІСТОРІЯ ПРОФІЛЮ РИЗИКУ - показник, який кількісно характеризує наявність у певний період фактів митного оформлення після спрацювання профілю ризику, які підтвердили відсутність порушень законодавства України з питань державної митної справи чи виявлення за результатами митного контролю невідповідностей, і враховується при визначенні ступеня ризику за профілем ризику (у бік зниження ступеня ризику), якщо такий показник передбачений профілем ризику;

ПОТЕНЦІЙНИЙ РИЗИК - ризик, який не був виявлений, але умови для його виникнення існують;

ПРОФІЛЬ РИЗИКУ - опис будь-якого набору ризиків, у тому числі визначених комбінацій індикаторів ризику, що є результатом збору, аналізу та систематизації інформації;

ПЕРЕМІЩЕННЯ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ - сукупність дій, пов'язаних із ввезенням на митну територію України, вивезенням із цієї території транспортних засобів і товарів будь-якими шляхами, засобами та видами транспорту.

ПОЛІТИКА МИТНА - складова частина економічної і зовнішньоекономічної політики держави, яка представляє собою систему заходів здійснюваних державою в області митного оподаткування, митного контролю і митного оформлення.

ПРОПУСК ТОВАРІВ І ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ - дозвіл митного органу на переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України з урахуванням заявленої мети такого переміщення після проведення митних процедур.

ПРОПУСК ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ - дозвіл митного органу на використання транспортних засобів і товарів на митній території України або за межами цієї території з метою, заявленою митному органу власником або уповноваженою особою.

СУПРОВОДЖУВАНИЙ БАГАЖ - товари, що переміщуються через митний кордон України разом з фізичною особою (власником або уповноваженою особою).

СТУПІНЬ РИЗИКУ - результат кількісної оцінки ризику;

ТАРГЕТЕР - посадова особа, уповноважена на здійснення таргетингу;

ТАРГЕТИНГ - спосіб аналізу та оцінки ризиків, відповідно до якого попередньо проаналізовані, в тому числі із застосуванням АСАУР, зовнішньоекономічні операції підлягають додатковій оцінці на предмет наявності ризиків із використанням доступних органам ДФС (їх структурним підрозділам) джерел інформації;

ТАРГЕТИНГ-ЦЕНТР - уповноважений підрозділ або робоча група органу ДФС, основним завданням якого (якої) є здійснення таргетингу;

ТАРИФІКАЦІЯ - заміна нетарифних заходів щодо імпорту сільськогосподарських товарів тарифними еквівалентами. Сума звичайного тарифу і отриманого в результаті конверсії тарифного еквіваленту нетарифних заходів, визначає базовий рівень тарифу на сільськогосподарські товари.

ТРАНЗИТ ТОВАРІВ - переміщення товарів, вироблених за межами митної території України, через територію України без будь-якого використання цих товарів на зазначеній території.

ФРАХТ І ПЕРЕВЕЗЕННЯ ОПЛАЧЕНІ ДО... - базисні умови постачання, що передбачають, що експортер зобов'язаний за свій рахунок поставити товар і надати документи, що підтверджують його відповідність умовам контракту, укласти договір про перевезення товару в зазначений у контракті пункт і оплатити перевезення, передати товар перевізнику до встановленого контрактом терміну, повідомити імпортера і направити йому комплект документів, включаючи квитанцію про приймання вантажу до перевезення, одержати експортну ліцензію й оплатити вивізні мита, податки і збори. На прохання і за рахунок імпортера експортер зобов'язаний зробити йому сприяння в одержанні інших документів для оформлення ввозу в країну імпортера.

ЮРИДИЧНІ ОСОБИ, зареєстровані як такі в Україні і які мають постійне місцезнаходження на території України (підприємства, організації та об'єднання всіх видів, включаючи акціонерні та інші види господарських товариств, асоціації, спілки, концерни, консорціуми, торговельні дома, посередницькі та консультативні фірми, кооперативи, кредитно-фінансові установи, міжнародні об'єднання, організації та ін.), в тому числі юридичні особи, майно та/або капітал яких є повністю у власності іноземних суб'єктів господарської діяльності.

ЯКІСТЬ ПРОДУКЦІЇ (ТОВАРІВ) - це сукупність властивостей продукції, що характеризують її призначення, особливості, корисність та здатність задовольняти певні потреби суспільства.

4. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. Сутність авторизованого економічного оператора
2. Дайте визначення «авторизований учасник» та «процес авторизації».
3. Хто є «економічним оператором» за Митним кодексом ЄС?
4. Назвіть привілеї, якими користуються економічні оператори, що пройшли авторизацію на статус АЕО?
5. Види статусу АЕО.
6. Назвіть причини виникнення інституту АЕО.
7. У чому сутність управління ризиками у митній справі?
8. У чому сутність концепції відповідності АЕО?
9. Поясніть сутність угоди про взаємне визнання.
10. Яка головна мета РС ВМО?
11. Назвіть чотири основні елементи Рамкових стандартів ВМО.
12. Назвіть три "опори" Рамкових стандартів.
13. Яка мета співробітництва митних адміністрацій країн за РС ВМО?
14. Яким чином РС ВМО пропонує поліпшувати безпеку міжнародних ланцюгів постачання товарів?
15. Надайте характеристику Стандарту 1 опори I РС ВМО «Комплексне управління ланцюгом постачання товарів (integrated supply chain management)».
16. Склад автоматизованої системи управління ризиками за Стандартом 4 опори I РС ВМО.
17. Охарактеризуйте вантаж або контейнер підвищеного ризику (Стандарт 5 опори I РС ВМО)
18. Назвіть показники ефективності митного контролю (Стандарт 8 опори I РС ВМО).
19. Які заходи передбачає РС ВМО для протидії корупції серед співробітників митних адміністрацій (Стандарт 10 опори I РС ВМО «Морально-етичні якості персоналу»)?
20. Назвіть та дайте стислу характеристику етапів реалізації Стандарту 1 опори II «Партнерство».
21. Назвіть основні напрямки діяльності АЕО у галузі забезпечення безпеки (Стандарт 2 опори II).
22. Сутність Стандарту 3 опори II «Уповноваження»
23. Що від митних адміністрацій та АЕО вимагає зробити Стандарт 4 опори II «Технологія»?
24. Мета комунікації між митними органами та АЕО (Стандарт 5 опори II).
25. Яка основна мета партнерства митних органів з іншими урядовими установами та міжнародними організаціями? (опора III)?
26. В чому сутність гармонізації національних контрольних заходів (Стандарт 4 опори III)?
27. Які заходи передбачає РС ВМО у галузі міжнародного співробітництва?
28. Надайте визначення «логістичний ланцюг»
29. Що розуміється під управління ланцюгом постачання?
30. Поняття захисту ланцюга постачання
31. Охарактеризувати авторизований ланцюг постачання
32. Надайте стислу характеристику BSP моделі UN/CEFACT.
33. Назвіть загальні групи учасників міжнародного ланцюга постачання.
34. На яких принципах організуються ланцюги постачання товарів?
35. Назвіть способи організації ISC.
36. Наведіть проблемні питання у побудові AISC.
37. Назвіть складові митного контролю AISC
38. Базовий принцип митного контролю вантажів (загальний)

39. Базовий принцип митного контролю вантажів за РС ВМО (загальний)
40. Базовий принцип митного контролю вантажів (для AISC)
41. Форми митного контролю, що застосовуються під час пропуску товарів і транспортних засобів, які їх переміщують через митний кордон...
42. Форми митного контролю, що застосовуються під час митного контролю та митного оформлення в митниці призначення.
43. Назвіть складові митного постаудиту.
44. Що таке полегшення доступу до спеціальних технологій митного контролю (UCC)?
45. Які спеціальні технології митного контролю застосовуються до виключно до АЕОС (UCC)?
46. Чим відрізняються попередні повідомлення (про проведення митного контролю) для АЕОС та АЕОС (UCC)?
47. Назвіть загальні критерії надання статусу АЕО.
48. Назвіть спеціальні критерії надання статусу АЕО для АЕОС та АЕОФ.
49. Дайте характеристику процесу підготовки економічного оператора до подання заявки на отримання статусу АЕО.
50. Що розуміють під перевіркою відповідності економічного оператора вимогам статусу АЕО?
51. Дайте характеристику вимогам до АЕО стосовно відповідності митним вимогам.
52. Дайте характеристику вимогам до АЕО стосовно системи управління комерційними документами.
53. Які заходи митних органів забезпечують співробітництво з економічними операторами, що подали заявку на отримання статусу АЕО?
54. Дайте характеристику вимогам до АЕО стосовно системи навчання власного персоналу.
55. Назвіть складові виконання економічним оператором умови стосовно задовільної системи безпеки та охорони.
56. Дайте визначення «континууму митних ризиків»
57. Що розуміється під терміном «чинник ескалації» у теорії «Bow tie»?
58. Дайте визначення «події верхнього рівня» за теорією «Bow tie».
59. Назвіть етапи процесу управління митними ризиками.
60. Назвіть складові етапу «Оцінювання ризику» в процесу управління митними ризиками.
61. Від чого залежить величина митного ризику?
62. Поясніть сутність процесу націлювання (таргетування) митних ризиків.
63. Дайте визначення етапу «Пом'якшення ризику» в процесі управління митними ризиками.
64. Які існують варіанти відповіді митних адміністрацій на виявлений ризик?
65. В чому сутність моральної небезпеки у відносинах G2B?
66. В чому сутність несприятливого вибору у відносинах G2B?
67. Дайте характеристику критерію «адекватності фінансів» («фінансової життєздатності»)
68. В чому сутність методики скорингового аналізу за D. Durand?
69. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу (Крвк)?
70. З чого складається адекватна (для АЕО) система управління економічним оператором?
71. Яким чином вимоги щодо запровадження економічним оператором ІКТ протидіють спробам шахрайства із статусом АЕО?
72. Надати характеристику підприємству – АЕО.
73. Які критерії набуття статусу АЕО?
74. Права, обов'язки підприємства АЕО.

5. ТЕСТИ ДЛІА САМОКОНТРОЛЮ

1. Управління ланцюгами постачань товарів охоплює

- а) потік продукції від постачальника через виробника і канали розподілу до кінцевого споживача
- б) комплекс заходів, спрямованих на підвищення результативності господарської діяльності підприємства
- в) мінімізацію (усунення) можливих втрат (збитків) у процесі здійснення господарської діяльності підприємства
- г) всі перераховані

2. Об'єктом захисту ланцюга постачання є

- а) продукція, основні засоби, обладнання, інформація та персонал від крадіжки, пошкодження або тероризму
- б) запобігання контрабанді
- в) запобігання несанкціонованому переміщенню через кордон людей та зброї масового знищення
- г) застосуванню шкідливих програм у ланцюгу постачань товарів
- д) всі перераховані

3.Прямий ланцюг постачання включає

- а) економічного оператора, постачальника і споживача, що беруть участь у переміщенні товарів
- б) безпосереднього постачальника і безпосереднього клієнта по відношенню до економічних операторів, які залучені до руху товарів
- в) всі організації, залучені до руху товарів від початкового постачальника до кінцевого споживача
- г) всі перераховані

4.Розширений ланцюг постачання включає

- а) економічного оператора, постачальника і споживача, що беруть участь у переміщенні товарів
- б) безпосереднього постачальника і безпосереднього клієнта по відношенню до економічних операторів, які залучені до руху товарів
- в) всі організації, залучені до руху товарів від початкового постачальника до кінцевого споживача
- г) всі перераховані

5.Максимальний ланцюг постачання включає

- а) економічного оператора, постачальника і споживача, що беруть участь у переміщенні товарів
- б) безпосереднього постачальника і безпосереднього клієнта по відношенню до економічних операторів, які залучені до руху товарів
- в) всі організації, залучені до руху товарів від початкового постачальника до кінцевого споживача
- г) всі перераховані

6.Виділяють типи ланцюгів постачання

- а) прямий, розширений, максимальний
- б) активний, пасивний, нейтральний
- в) національний, міжнародний, регіональний
- г) всі перераховані

7. Основні учасники міжнародного ланцюга постачання

- а) постачальник експортера, експортер товарів (послуг), митний брокер
- б) імпортер товарів (послуг), кінцевий споживач
- в) транспортно-експедиційні компанії, складські комплекси
- г) торгові посередники, митниці, банки, страхові компанії
- д) всі перераховані

8. Для забезпечення безпеки ланцюга постачання товарів потрібно

- а) застосовувати програму дотримання цілісності пломб
- б) ідентифікувати партії товарів і виявляти несанкціоноване втручання в ланцюг постачання
- в) митний контроль і оцінка ризиків
- г) подання попередньої електронної декларації
- д) всі перераховані

9. За рекомендаціями Рамкових стандартів ВМО терміни подання товарних і вантажних декларацій до митної адміністрації за морськими перевезеннями контейнерних вантажів не повинні бути менше ніж

- а) за 24 години до навантаження в порту відправлення
- б) за 4 години до прибуття в перший порт
- в) за 2 години до прибуття в перший пункт країни призначення
- г) за одну годину до прибуття в перший пункт країни призначення
- д) при перевезенні товарів без контейнерів: за 24 години до прибуття в перший порт країни-призначення.

10. За рекомендаціями Рамкових стандартів ВМО терміни подання товарних і вантажних декларацій до митної адміністрації повітряним транспортом (для великої протяжності маршруту) не повинні бути менше ніж

- а) за 24 години до навантаження в порту відправлення
- б) за 4 години до прибуття в перший пункт призначення
- в) за 2 години до прибуття в перший пункт країни призначення
- г) за одну годину до прибуття в перший пункт країни призначення

11. За рекомендаціями Рамкових стандартів ВМО терміни подання товарних і вантажних декларацій до митної адміністрації автомобільним транспортом не повинні бути менше ніж

- а) за 24 години до навантаження в порту відправлення
- б) за 4 години до прибуття в перший пункт призначення
- в) за 2 години до прибуття в перший пункт країни призначення
- г) за одну годину до прибуття в перший пункт країни призначення

12. Статус Авторизованого економічного оператора надається підприємству митницею шляхом:

- а) видачі сертифіката Авторизованого економічного оператора без включення його до Єдиного реєстру Авторизованих економічних операторів
- б) видачі ліцензії Авторизованого економічного оператора та включення його до Єдиного реєстру Авторизованих економічних операторів
- в) видачі свідоцтва Авторизованого економічного оператора та включення його до Єдиного реєстру Авторизованих економічних операторів
- г) видачі сертифіката Авторизованого економічного оператора та включення його до Єдиного реєстру Авторизованих економічних операторів

13. Підприємству може бути видано сертифікати авторизованого економічного оператора таких видів:

- а) на спрощення митних процедур та щодо надійності і безпеки
- б) щодо надійності і безпеки
- в) на спрощення митних процедур
- г) всі відповіді вірні

14. Статус авторизованого економічного оператора визнається: тільки в зоні діяльності митниці, де акредитований оператор

- а) на всій території Європейського Союзу
- б) на всій митній території України
- в) на всій території Митного Союзу

15. З метою отримання статусу Авторизованого економічного оператора підприємство подає:

- а) до митниці за місцем своєї державної реєстрації заяву, підписану керівником і завірену головним бухгалтером
- б) до митниці на кордоні заяву, підписану керівником і завірену печаткою підприємства
- в) до центрального офісу заяву, підписану керівником і завірену печаткою підприємства
- г) до митниці за місцем своєї державної реєстрації заяву, підписану керівником і завірену печаткою підприємства

16. До заяви про видачу сертифіката Авторизованого економічного оператора додається анкета з результатами самооцінки, проведеної заявником за такими критеріями:

- а) платоспроможність та відповідність стандартам безпеки
- б) всі відповіді вірні
- в) система звітності та обліку товарів, транспортних засобів
- г) дотримання положень законодавства України, в тому числі законодавства з питань державної митної справи

17. Рішення щодо надання або ненадання статусу Авторизованого економічного оператора митницею приймається протягом:

- а) 45 календарних днів від дня отримання заяви
- б) 30 календарних днів від дня отримання заяви
- в) 10 календарних днів від дня отримання заяви
- г) 90 календарних днів від дня отримання заяви

18. Форма і порядок видачі сертифіката Авторизованого економічного оператора визначаються:

- а) Кабінетом Міністрів України
- б) Торгово-промисловою палатою України
- в) центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері фінансів
- г) центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну митну політику

19. Підприємство зобов'язане інформувати відповідний митний орган про зміну відомостей, заявлених ним для отримання сертифіката Авторизованого економічного оператора, протягом:

- а) трьох робочих днів від дня зміни таких відомостей
- б) десяти робочих днів від дня зміни таких відомостей
- в) семи робочих днів від дня зміни таких відомостей
- г) п'яти робочих днів від дня зміни таких відомостей

20. Для отримання сертифіката Авторизованого економічного оператора підприємство повинне відповідати таким умовам:

- а) здійснення зовнішньоекономічної діяльності протягом не менше одного року до дня звернення до митниці з заявою про надання статусу Авторизованого оператора економічної діяльності
- б) здійснення зовнішньоекономічної діяльності протягом не менше п'яти років до дня звернення до митниці з заявою про надання статусу Авторизованого оператора економічної діяльності
- в) здійснення зовнішньоекономічної діяльності протягом не менше двох років до дня звернення до митниці з заявою про надання статусу Авторизованого оператора економічної діяльності
- г) здійснення зовнішньоекономічної діяльності протягом не менше трьох років до дня звернення до митниці з заявою про надання статусу Авторизованого оператора економічної діяльності

21. Авторизованому економічному оператору, якому виданий сертифікат щодо надійності і безпеки, можуть бути надані такі спеціальні спрощення:

- а) зняття митного забезпечення без отримання дозволу перевізника
- б) зняття митного забезпечення після отримання дозволу перевізника
- в) зняття митного забезпечення без отримання дозволу митниці
- г) зняття митного забезпечення після отримання дозволу митниці

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Митні підходи ЄС до безпеки
2. Європейські стандарти діяльності авторизованого економічного оператора
3. Інститут авторизованого економічного оператора: досвід країн ЄС
4. Європейські вектори надання спрощень економічним операторам у зовнішньоекономічній діяльності
5. Європейська практика надання митних спрощень авторизованим вантажовідправникам та вантажоодержувачам
6. Суб'єкти і нормативні та організаційні аспекти формування безпечного міжнародного ланцюга постачання
7. Питання забезпечення безпеки міжнародних ланцюгів поставок
8. Безконтактний митний контроль - пріоритетний напрям забезпечення безпеки та полегшення торгівлі
9. Пост-митний контроль в системі забезпечення безпеки держави та спрощення митних процедур
10. Контроль митної вартості після випуску товарів
11. Аудиторський слід у діяльності АЕО
12. Методичні засади формування системи взаємного визнання авторизованих економічних операторів
13. Європейська практика надання митних спрощень авторизованим вантажовідправникам та авторизованим вантажоодержувачам
14. Профілювання митних ризиків в системі забезпечення митної безпеки України
15. Система управління митними ризиками в контексті спрощення митних процедур

16. Особливості застосування автоматизованих систем управління митними ризиками: європейський досвід
17. Контроль виконання положень законодавства
18. Оцінка фінансової стійкості підприємства, яке претендує на статус АЕО за РС ВМО
19. Аналіз платоспроможності підприємства
20. Перспективи удосконалення вітчизняного інституту АЕО.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Митний кодекс України: Закон від 01.10.2014 № 4495-VI // База даних “Законодавство України” / ВР України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
2. Закон України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо деяких питань функціонування авторизованих економічних операторів», прийнятий Верховною радою України від 2 жовтня 2019 року № 141-IX. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 49, ст. 328.
3. Про внесення змін до Порядку здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками для визначення форм та обсягів митного контролю: наказ Міністерства фінансів України від 22.01.2021 № 32. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0378-21#Text>
4. Деякі питання функціонування авторизованих економічних операторів : Постанова КМ України від 29.07.2020 № 665 // База даних “Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/665-2020>
5. Микитенко Т. В. Організація постмитного контролю та аудиту : навч. посіб. / Т. В. Микитенко ; Університет ДФС України. – Ірпінь, 2020. 342 с.
6. Концептуалізація інституту уповноважених економічних операторів: проблеми забезпечення балансу безпеки та спрощення міжнародної торгівлі: монографія; за заг ред. І. В. Несторишена та В. А. Туржанського. Ірпінь-Хмельницький, ФОП Стрихар А.М. 2017. 214 с.
7. Сушкова О. Є. Митна логістика: навч. посібник / О. Є. Сушкова; Ун-т ДФС України. – Ірпінь, 2018. 266 с. (Серія: Податкова та митна справа в Україні, т. 109).
8. Рамкові стандарти безпеки і полегшення світової торгівлі ВМО 2018 (WCO SAFE FRAMEWORK OF STANDARDS) <http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/instruments-and-tools/tools/safe-package/safe-framework-of-standards.pdf?la=en>;
9. Разумей Г. Ю., Разумей М. М. Аналіз ризиків у митній справі : навчальний посібник / Г. Ю. Разумей, М. М. Разумей. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2017. – 245 с.
10. Рамкові стандарти безпеки та полегшення всесвітньої торгівлі Всесвітньої митної організації (WCO Safe Framework of standards): Міжнародна угода // База даних “Законодавство України” / ВР України. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/976_003

Додаткова:

11. Akerlof, G. A. (1970). The Market for «Lemons»: Quality Uncertainty and the Market Mechanism.
12. Authorised Economic Operators [Guidelines, Approved by the CCC-GEN (AEO subsection) on 11 March 2016] // Authorised Economic Operators/DG Taxud.- 2016.- URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/customs/policy_issues/customs_security/aeo_guidelines_en.pdf
13. Buy-Ship-Pay Reference Data Model // UN/CEFACT / UNECE. URL : <https://uncefact.unece.org/display/uncefactpublic/Buy-Ship-Pay+Reference+Data+Model>
14. Customs guidelines on integrated supply chain management // of. cite WCO / World customs organization. URL: <http://www.wcoomd.org/~/-/media/D81B2807C64A4B669942F88D51D5FCF6.ashx>
15. den Butter, F. A.; Liu, J. and Tan, Y.-H. (2012). Using IT to engender trust in government-to-business relationships: The Authorized Economic Operator (AEO) as an example, Government Information Quarterly 29 : p. 261 - 274.
16. Harrington, L. Supply Chain Security& Risk Management: New Thinking. University of Maryland. 2017. 32 p.
17. Логістика: навч. посіб. / О.М. Тридід, Г.М. Азаренкова, С.В. Мішина, І.І. Борисенко. — К. : Знання, 2008. — 566 с.

18. Митні рекомендації з комплексного управління ланцюгом постачання товарів (ISCM GuideLines WCO) <http://www.wcoomd.org/~media/D81B2807C64A4B669942F88D51D5FCF6.ashx>;
19. Переглянута Кіотська конвенція “Про спрощення та гармонізацію митних процедур” (Revised Kyoto Convention) http://www.wcoomd.org/Topics/Facilitation/Instrument%20and%20Tools/Conventions/pf_revised_kyoto_conv/Kyoto_New
20. Система управління ризиками в митній справі України: монографія / за заг. ред. О. А. Фрадинського. Хмельницький: Науково- дослідний центр митної справи НДІ ФП УДФСУ, 2019. 228 с. (Серія "Податкова та митна справа в Україні". Т. 134)

Інформаційні ресурси в Інтернеті

21. AEO Validator Guide // of. cite WCO / World customs organization. URL: <http://www.wcoomd.org/~media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/instruments-and-tools/tools/safe-package/aeo-validator-guide.pdf?la=en>
22. Модель митних даних ВМО (WCO Data Model) <http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/instrument-and-tools/tools/data-model.aspx>.
23. Міжнародна конвенція про взаємне адміністративне сприяння в митних питаннях (Йоганнесбургська конвенція) <http://www.wcoomd.org/~media/wco/public/global/pdf/about-us/legal-instruments/conventions-and-agreements/johannesburg/internconvmutualadmineng2003.pdf?la=en>;

Міжнародні видання

24. Kozlenkova, Irina V and Hult, G Tomas M and Lund, Donald J and Mena, Jeannette A and Kecec, Pinar The role of marketing channels in supply chain management / Journal of Retailing. 2015. vol. 91 № 4. P. 586-609.
25. Regulation (EU) No 952/2013 of the European Parliament and of the Council of 9 October 2013 laying down the Union Customs Code (recast) // EUR-Law / EU. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1521191466211&uri=CELEX:02013R0952-20161224>
26. SAFEFRAME WORK OF STANDARDS // of. cite WCO / WCO. URL: <http://www.wcoomd.org/~media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/instruments-and-tools/tools/safe-package/safe-framework-of-standards.pdf?la=en> (дата звернення: 27.10.2020)
27. Sharon, B Risk management: What should be, what is and what could be / Retrieved April. 2006. № 9 . P. 2011.
28. WCO Customs Risk Management Compendium // of. cite WCO / World customs organization. URL: <http://www.wcoomd.org/en/topics/enforcement-and-compliance/instruments-and-tools/~media/B5B0004592874167857AF88FC5783063.ash>
29. Commission delegated Regulation (EU) № 2015/2446 of 28 July 2015 // EUR-Law / EU. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1538050822369&uri=CELEX:02015R2446-20180902>.